

ASTRID LINDGRENOVÁ

Zbojníková dcéra
RONJA

Zbojníková dcéra

RONJA

ASTRID LINDGRENOVÁ

Zbojníková dcéra

RONJA

slovar

Text © Astrid Lindgren 1981 / The Astrid Lindgren Company
Illustration © Ilon Wikland
Translation © Jana Rakšányiová 1989, 2021
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2021

First Published in 1981 by Rabén & Sjörger, Sweden
For more information about Astrid Lindgren, see www.astridlindgren.com
All foreign rights are handled by The Astrid Lindgren Company,
Stockholm, Sweden.
For more information, please contact info@astridlindgren.se
The Grantor's logo as provided by the Grantor

Všetky zahraničné práva vlastní The Astrid Lindgren Company
Ďalšie informácie o knihách Astrid Lindgrenovej nájdete
na www.astridlindgren.com

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie
reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami,
či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či
nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho
informačného systému a podobne bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-5028-9
www.slovart.sk

PRVÁ KAPITOLA

Tej noci, keď sa Ronja narodila, vyčíňala v horách búrka. A veru, keď v Mattisovom lese rachocú hromy a blesky, všetko, čo má nohy, zaľezie do dier a brlohov. Taký nečas majú rady iba zlé divožienky. Aj teraz sa pištiac, vreštiac, s jasotom prehánali ponad zbojnický hrad v Mattisovom lese. To však veľmi rušilo Lovisu, ktorá práve privádzala na svet dieťaťko. Preto povedala Mattisovi:

„Odožeň tie divožienky, keď tu nebude ticho, nebudem počuť, čo spievam!“

Lovisa si totiž pospevovala. Tvrdila, že dieťa sa narodí ľahšie, keď si matka spieva. A vraj bude aj veselšie, ak uzrie svetlo sveta za sprievodu piesne.

Mattis si vzal luk, natiahol ho a vystrelil zopár šípov.

„Practe sa, divožienky!“ skríkol. „Nám sa dnes v noci narodí dieťa, dajte nám pokoj!“

„Hohohóóó, vraj sa im dnes v noci narodí dieťa,“ zavíjali divožienky, „dozaista to bude dieťa búrky, malé a škaredé, uvidíte, hohohóóó!“

Vtedy na ne Mattis znova namieril, ale divožienky sa len mrzko zasmiali a ako strely odfičali preč ponad vrcholce stromov.

Zatiaľ čo Lovisa ležala na posteli, očakávajúc príchod svojho dieťatka, popritom si spievala a Mattis odháňal divožienky, sedeli dole v kamennej sále okolo ohňa zbojníci. Jedli, pili, hodovali a zabávali sa rovnako dobre ako divožienky. Voľačo predsa museli robiť, lebo to nie je len tak, že sa má hore vo veži narodiť dieťa. Všetkých dvanásť zbojníkov očakávalo túto udalosť s veľkou zvedavosťou, veď to bude prvé dieťa, ktoré sa kedy narodilo na Matissovom hrade.

Najnedočkavejší bol Per Smrtihlav.

„Kedy sa už to zbojníča konečne narodí?“ šomral. „Som už starý a dlho tu nebudem. Rád by som ešte, skôr ako navždy zavriem oči, uvidel nového zbojníckeho kapitána.“

Len čo to dopovedal, otvorili sa dvere a dnu sa vovalil Mattis, od šťastia bol celý bez seba. S lad-

nosťou medveďa pretancoval celú kamennú sálu a reval ako blázon.

„Mám dieťa! Počujete, čo vám vravím? Mám dieťa!“

„Dievku alebo chlapca?“ spýtal sa Per Smrtihlav.

„Zbojnícku dcéru ako obrázok!“ zvolal Mattis.

„Zbojnícku dcéru, pozrite na ňu!“

Vtedy do miestnosti vstúpila Lovisa s dieťaťom v náručí.

Zbojníci zmĺkli.

„Tuším vám pivo zaskočilo v gágoroch,“ povedal Mattis. Vzal si od Lovisy dievčatko a prechádzal sa s ním popred zbojníkov.

„Aha! Len sa dobre prizrite, toto je najkrajšie dieťa, aké sa kedy narodilo na zbojníckom hrade!“

Dcéрка mu ležala v náručí a bystrými očkami sa dívala na svet.

„To bábätko už všetkému rozumie, vidno to na ňom,“ tvrdil Mattis.

„Ako sa bude volať?“ spýtal sa Per Smrtihlav.

„Ronja,“ vyhlásila Lovisa. „Už dávno som sa rozhodla, že to bude Ronja.“

„Ale čo ak by sa ti narodil chlapec?“ nedal sa Per Smrtihlav.

Lovisa sa naňho prísne pozrela.

„Keď som sa raz rozhodla, že sa moje dieťa bude volať Ronja, tak to bude Ronja. A basta!“

Potom sa obrátila k Mattisovi.

„Chceš, aby som si ju vzala?“

No Mattis jej dcérku nechcel dať. Nič nepočul, nič nevidel, iba s obdivom hľadel na Ronjine jasné očka, malinové ústočka, čierne páperové vlásky, bezmocné rúčky, a až sa tak triasol od zaľúbenia.

„Dieťa moje, v tých drobných rúčkach už držíš celé moje zbojnícke srdce,“ povedal. „Nechápem, ako je to možné, ale je to tak.“

„Daj mi ju trošku podržať,“ žobronil Per Smrtihlav a Mattis mu Ronju položil do náručia tak opatrne, akoby to bolo zlaté vajíčko.

„Tu máš toho tvojho zbojníckeho kapitána! Ale dávaj dobrý pozor, ak ti náhodou padne, si synom smrti!“

Per Smrtihlav sa len usmieval a ceril na Ronju svoje bezzubé ústa.

„Ľahučká je ako pierko,“ poznamenal, keď ju trošku poťažkal.

Vtedy sa Mattis nazlostil, dieťa mu vytrhol a privinul si ho na prsia.

„A čo si čakal, ty barania hlava? Tučného bruchatého zbojníckeho kapitána s veľkou bradou?“

Zbojníci v tom okamihu pochopili, že ak si Mattisa nechcú rozhnevať, nesmú o dieťati povedať čo i len jedno jediné krivé slovo. A pokaziť kapitánovi náladu, to by ich prišlo draho. Preto si razom posadali a chválili, a ospevovali novorodeniak. Pravda, prevrátili pritom do seba ne jeden pohár piva, ale to len preto, že si museli výdatne pripíjať na slávu dieťaťa. A Mattis len tak žiaril od šťastia. Usadil sa medzi nich a neprestajne im ukazoval svoje neobyčajne krásne dieťa.

„Toto teda Borkovi vyrazí dych,“ vyhlásil Mattis. „Nech si tam u seba v zbojníckom brlohu škrípe zubami, koľko len chce, a nech od závidi hoc aj pukne! Veď keď sa ten dozvie, čo ja mám, bude tak vyvádzať, že si budú divožienky a chlpazlíci v celom Borkovom lese uši zapchávať!“

Per Smrtihlav spokojne pritakal a s úšklabkom dodal:

„Tak veru, Borka určite porazí! Lebo Mattisov rod bude žiť ďalej a Borkov rod vykape!“

„Áno,“ povedal Mattis, „vykape, na to môžeš vziať jed. Pokiaľ ja viem, Bork sa dosiaľ na potomka nezmohol a určite sa ani nezmôže.“

Vtom tak zahrnelo, až sa Mattisov les zatriasol. Bol to rachot, že sami zbojníci zbledli a Per Smrtihlav, pretože bol slabšej náтуры, odpadol. Ronja tiež tíško zaplakala, a to Mattisa vyľakalo viac ako sto hromov.

„Moje dieťa plače!“ vykrikol. „Čo mám robiť? Čo len mám robiť?“

Len Lovisa zachovala pokoj. Vzala mu dieťa, priložila si ho k prsiam a hneď sa utíšilo.

„To ale bola rana,“ povedal Per Smrtihlav, keď sa aj s ostatnými prebral z preľaknutia. „Hlavu dám na to, že udrelo niekde veľmi blízko.“

A veruže aj udrelo, a poriadne. Presvedčiť sa o tom presvedčili hneď na druhý deň. Prastarý Mattisov hrad, ktorý sa vypínal hore na Mattisovom vrchu, preťal blesk na polovicu. Od najvyššej vežičky až po najspodnejšiu pivnicu bol rozdelený na dve časti, medzi ktorými civala hlboká priepasť.

„Ronja moja, tebe sa teda začína život veľkolepo,“ povedala Lovisa, keď s dieťaťom v náručí hľadela na tú spúšť. Mattis zúrila ako besný. Ako sa len mohlo také dačo stať práve na hrade jeho predkov? No Mattis nikdy nezúrila dlho a vždy si nakoniec našiel nejakú útechu.

„Veď hej, aspoň už nebudeme musieť toľko blúdiť po pivniciach, aj kadejakého haraburdia nám odbudlo. A aspoň sa nikto na Mattisovom hrade nestratí. Pamätáte si ešte, ako Per Smrtihlav zabľúdil? Vrátil sa až na štvrtý deň.“

Per Smrtihlav nemal rád, keď mu to pripomínali. Či on môže za to, že sa veci tak zvrtnú? Veď

on chcel iba zistiť, aký je Mattisov hrad vlastne veľký, a naozaj sa na vlastnej koži presvedčil, že je dosť rozľahlý na to, aby v ňom človek zablúdil. Keď sa konečne dopotácal do veľkej kamennej sály, bol polomŕtvy. Našťastie zbojníci tak vyblákovali a vykrikovali, že ich bolo počuť dodaleka, inak by asi ani živý nevyviazol.

„Aj tak sme nikdy nepotrebovali celý hrad,“ povedal Mattis. „A bývať môžeme aj naďalej v tých istých sálach, komorách a vežiach, ako sme bývali doteraz. Škrie ma iba to, že sme prišli o náš hajzlík. Dočerta, práve ten je teraz na druhej strane priepasti. No nič, postavíme si nový, ale to vám hovorím, že beda tomu, kto sa nebude vedieť dovtedy zdržať!“

No aj s tým si našťastie poradili a život na Mattisovom hrade plynul ako voľakedy. Len s tým rozdielom, že tam mali dieťaťko. Dieťaťko, pre ktoré Mattis aj všetci zbojníci šaleli. Aspoň tak to videla Lovisa. Nielenže začínali mať jemnejšie spôsoby a vyberanejšie vystupovanie, ale vo všetkom sa prejavovali umiernenejšie. To predsa nie je normálne, aby sa dvanásť zbojníci celý deň správali ako krotké ovečky a nadchýnali sa nad tým, že sa dieťa práve učí loziť po dlážke,

a tvárili sa, akoby v živote nevideli väčší zázrak. Ronja naozaj robila pokroky a bola roztomilá, keď sa plazila po zemi a dopredu sa posúvala tak, že sa odrážala ľavou nožičkou. Zbojníci z nej boli unesení. Lenže Lovisa sa na svoj malý zázrak dívala triezvejšie. Tvrdila, že tak rastú všetky deti a netreba ich obdivovať, a už vôbec by sa pritom nemalo zabúdať na robotu.

„Už by nám nič iné nechýbalo, iba aby Bork začal zbíjať v Mattisovom lese,“ poznamenala uštipačne, keď sa banda na čele s Mattisom zase raz vrátila domov oveľa skôr len preto, aby sa mohli prizerať, ako bude Lovisa kŕmiť Ronju kašičkou.

No Mattis bral také reči jedným uchom dnu a druhým von.

„Ronja, holubička moja zlatá,“ zvýskol, keď uvidel, ako malá, len čo ho zbadala vo dverách, začala liezť po dlážke a pritom sa odrážala ľavou nohou. Vzal si svoju malú holubičku na kolená, kŕmil ju kašičkou a dvanásť zbojníkov sa prizeralo. Miska s kašou stála na okraji sporáka, Mattis sa musel načahovať, a keďže zbojníci sú nešikovní, kvackal Mattis aj kade-tade po dlážke. Ronja občas capla do lyžice, a tak kaša vyšplechla Mattisovi rovno medzi oči. Keď ho oprskala po prvý

raz, zbojníci sa tak rozrehotali, až sa Ronja zľakla a rozplakala. No netrvalo jej to dlho a vymyslela si figeľ, na ktorom sa zbojníci aj Mattis smiali. Mattis bol presvedčený, že je Ronja zázrak prírody a všetko, čo spraví, nemá na svete obdoby ani páru.

Dokonca aj Lovisa sa zasmiala, keď uvidela Mattisa, ako sedí s dcérkou na kolenách a je celý od kaše.

„Mattis, Mattis, ktože by teraz uveril, že si široko-ďaleko najmocnejší zbojnícky kapitán? Keby ťa teraz videl Bork, ten by sa asi smiechu nezdržal.“

„To by som mu neradil,“ poznamenal Mattis pokojne.

Bork bol jeho úhlavný nepriateľ. Taký, akými si boli Borkov a Mattisov otec, dedo a pradedo. Odkedy svet svetom stojí bol Borkovský a Mattisovský rod na nože. Vždy boli zbojníkmi a poriadnym ľuďom, čo museli s koňmi a vozmi prechádzať cez hlboké lesy, naháňali strach a hrôzu.

„Pánboh nech ochraňuje tých, čo musia ísť Zbojníckym chodníčkom,“ vravievali ľudia a mysleli tým úzky priesmyk medzi Borkovým a Mattisovým lesom. Tam vždy striehli dáki zbojníci a tomu, koho ozbójali, už bolo úplne jedno,

či sú to matisovci, alebo borkovci. No Borkovi a Mattisovi to veru jedno nebolo. Do krvi by sa boli medzi sebou pobili, a keď tade nešlo dosť furmanov, prepadávali sa navzájom.

O tom všetkom nemala Ronja ani potuchy, lebo bola ešte malá. Nevedela ani to, že jej otec, ktorý sa na ňu usmieva, robí grimasy, kŕmi ju kašou, čo sa jej páčilo, je obávaný Mattis.

Ronja rástla a rástla, pomaly začala objavovať svet okolo seba. Zatiaľ si ešte myslela, že svet – to je iba kamenná sála. A tam sa jej páčilo, tam sa za dlhým stolom cítila ohromne dobre, hrávala sa tam so šiškami a s kamienkami, čo jej Mattis nazbieral a doniesol domov. A kamenná sála veru nebola pre také dieťa zlým miestom. Tam mu bolo veselo a tam sa aj veľa naučilo. Ronja mala rada, keď zbojníci vysedávali po večeroch pri kozube, hľadeli do ohňa a vyspevovali si. Sedela tíško pod stolom a načúvala, až sa sama naučila všetky tie zbojnícke pesničky. Potom sa jasným hláskom pridala a Mattis iba žasol, aké má úžasné dieťa a ako prenádherne spieva. Aj tancovať sa naučila, lebo ak mali zbojníci dobrú náladu, roztancovali sa a dupotali ako blázni. Tancovala, krepčila a skákala, čo tiež Mattisa ná-

ramne tešilo. A keď sa nakoniec unavení zbojníci zvalili k dlhému stolu a posilňovali sa pivom, kochal sa svojou dcérou.

„Krásna je ako víla z rozprávky, len sa na ňu pozrite! Aká je len ľúbezná! A tie očká i vlasy! Páru jej vo svete nenájdete, len sa na ňu pozrite!“

A zbojníci pritakávali a prikyvovali. Iba Ronja tíško sedela pod stolom, hrala sa so šiškami a s kamienkami, a keď zbadala zbojnícke nohy v odraťtých kožených krpcoch, hrala sa, že sú to neposlušné kozliatka. Také, aké videla v kozom chlieviku, kam ju vždy brávala Lovisa, keď šla dojiť.

Viac toho Ronja zatiaľ nevidela. Nevedela, čo je za Mattisovým vrchom. Jedného krásneho dňa uznal Mattis, aj keď mu to nepadlo zaľahko, že je načase ukázať jej svet.

„Lovisa, počúvaj,“ povedal svojej žene. „Naše dieťa sa musí naučiť prežiť v Mattisovom lese. Pusti ju so mnou von!“

„Konečne ti to došlo,“ povedala Lovisa. „Keby si ma bol počúvol, dávno by už behala po svete sama.“

A odvtedy sa Ronja mohla túlať, kade sa jej chcelo. No najskôr ju musel Mattis pred kadečím vystríhať.

„Pozor si dávaj na divožienky, chlpazlíkov a Borkových zbojníkov,“ zdôrazňoval.

„A ako spoznám, že sú to divožienky, chlpazlíci a Borkovi zbojníci?“ spýtala sa Ronja.

„To spoznáš,“ odpovedal Mattis.

„Aha,“ povedala Ronja.

„A dávaj si pozor, aby si v lese nezablúdila,“ zdôrazňoval jej Mattis.

„Čo mám spraviť, keby som zablúdila?“ vypytovovala sa Ronja.

„Nájdi si správny chodníček,“ povedal Mattis.

„Aha,“ povedala Ronja.

„A dávaj si pozor, aby si nespadla do potoka,“ poučoval ju Mattis.

„Čo mám spraviť, keby som spadla do potoka?“ vyzvedala Ronja.

„Plávať,“ poradil jej Mattis.

„Aha,“ povedala Ronja.

„A dávaj si pozor, aby si nespadla do Čertovho hrtana,“ vystríhal ju Mattis.

Myslel priepasť, ktorá pretínala Mattisov hrad.

„Čo mám spraviť, keby som spadla do Čertovho hrtana?“ spýtala sa Ronja.

„Potom už nič,“ vzdychol si Mattis a tak bolestne zakvílil, akoby mu hrud' zovrel strašný bôľ.

„Aha,“ povedala Ronja, keď Mattis dokvílil.
„Takže radšej do Čertovho hrtana nepadnem.
Ešte niečo?“

„Niečo by ešte bolo,“ zamyslel sa Mattis. „Ale
na to prídeš časom aj sama. Teraz choď!“

DRUHÁ KAPITOLA

A tak Ronja šla. Čoskoro si uvedomila, aká bola hlúpa, keď si myslela, že kamenná sála je celý svet. Ani Mattisov hrad nebol celý svet. Nie, svet je oveľa väčší. Svet je taký veľký, až to dych vyráža. Samozrejme, že načúvala, ako sa Mattis s Lovisou rozprávali o veciach, čo boli mimo hradu, hovorievali aj o potoku. No kým na vlastné oči nevidela, ako divo sa voda prediera pomedzi skaly, nechápala, čo to potok vlastne je. Hovorievali aj o lese. No kým na vlastné oči nevidela, aký je tmavý, zvláštny, ako v ňom šumia stromy, nechápala, čo to les vlastne je. Od radosti sa usmievala, že potoky a lesy naozaj jestvujú.

